

Arrogante economen

Zijn economen alleskunnens? Sommigen denken van wel. Zo is Steven Levitt, de auteur van *Freakonomics*, van mening dat de economische theorie zo'n krachtig instrumentarium is dat daarmee het raadsel hoe de wereld echt in elkaar zit, kan worden opgelost. Dat dit nog niet is gebeurd, komt omdat economen niet altijd de juiste vragen weten te stellen, aldus Levitt.

Een dergelijke houding leidt bij minder begenadigde vakgenoten soms tot een ernstige vorm van zelfoverschatting. Dan denken ze dat de economische wetenschap een superieure wetenschap is en economen slimmer zijn dan andere wetenschappers. Een voorbeeld hiervan is Steven Landsburg. Landsburg is de auteur van een zeer bekend populariserend boek over economie: *The Armchair Economist*. Onlangs heeft hij een nieuw boek gepubliceerd, getiteld *More Sex is Safer Sex: The Unconventional Wisdom of Economics*. In het titelhoofdstuk van dit nieuwe boek beweert Landsburg dat als mensen die niet HIV besmet zijn vaker seks zouden hebben, de verspreiding van aids vertraagd zou worden. Landsburg baseert zich hierbij niet op eigen onderzoek maar op een artikel van Michael Kremer in *The Quarterly Journal of Economics*. Hierin betoogt Kremer dat het aids-risico aan mensen die seksueel niet erg actief zijn een prikkel geeft om hun seksuele activiteiten te verminderen. Mensen die seksueel zeer actief zijn, daarentegen, zijn mogelijk fatalistisch en minder geneigd hun seksuele activiteiten te verminderen. Zij worden wellicht zelfs seksueel actiever. Als door het aids-risico de seksueel actieveren hun activiteiten minder terugbrengen dan seksueel minder actieve mensen, neemt de kans op HIV-besmetting toe.

In de bewerking van Landsburg is de nuancering die Kremer aanbrengt ("als seksueel actieve mensen zich anders gedragen dan de seksueel minder actieven, dan...") echter verdwenen: meer seks is veiliger seks. Het hoofdstuk *More Sex is Safer Sex* is een bewerking van een column die Landsburg schreef voor het internettijdschrift Slate. In het boek heeft hij de column aangevuld met een addendum met commentaar op de reacties die hij naar aanleiding van de column ontving. In een van de reacties – van iemand die volgens Landsburg zwaait met zijn titel als arts – wordt hem verweten dat oppervlakkige lezers in de column een rechtvaardiging kunnen vinden voor seksueel meer risicovol gedrag.

De reactie van Landsburg is ontluisterend in al zijn pedantheid. Ik citeer: "Een van de grote ontdekkingen van de economische wetenschap van de negentiende eeuw was het principe van comparatieve voordelen, vol-

gens welke mensen het meest succesvol zijn als zij zich beperken tot de dingen waar ze goed in zijn. (...) Het principe van comparatieve voordelen verklaart waarom sommige mensen arts worden, terwijl andere mensen zich toeleggen op vakgebieden (zoals economie), die ten minste een minimale vaardigheid in logisch redeneren vereisen" (pagina 19). Logisch redeneren lijkt me ook voor een arts een niet onbelangrijke vaardigheid, maar misschien laat Landsburg zich liever door een econoom dan door een arts behandelen als hij ziek is. Landsburg mag dan een econoom zijn (hij is in elk geval verbonden aan de economische faculteit van de University of Rochester), op zijn vermogen tot logisch redeneren valt wel wat aan te merken. Hij vervolgt zijn debunking van de lezer "die met zijn titel als arts zwaait" namelijk als volgt: "Er is niets – geen enkel woord – in het hoofdstuk dat u net heeft gelezen of in het originele Slate artikel dat een lezer zou kunnen aanzetten tot seksueel meer risicovol gedrag". Eh hmm. En de titel van het artikel dan? Meer seks is veiliger seks.

Je zou het boek van Landsburg kunnen afdoen als het werk van een zelfingenomen kwast met een gebrekkig oordeelsvermogen. Zijn reactie op het commentaar van een niet-econoom is wel typerend voor het zelfbeeld dat sommige economen hebben. De opvatting dat economen uitzonderlijk zijn vanwege hun bijzondere gaven tot logisch redeneren, is vrij wijdverbreid onder economen. Vooral onder economen die opgesloten zitten in hun eigen kleine economenwereld en weinig weten hoe het er in andere wetenschapsgebieden aan toe gaat. Landsburg toont zich een aanhanger van de imperialistische beweging binnen de economische wetenschap. Gewapend met de gedachte dat de economische theorie beter in staat is om te begrijpen hoe mensen op prikkels reageren en economen beter logisch kunnen redeneren dan andere wetenschappers, denkt deze beweging de epidemiologie, de psychologie en de sociologie te kunnen kolonialisieren. Door hun gebrek aan inhoudelijke kennis zijn de inzichten die dit economisch imperialisme opleveren soms tegendraads en opmerkelijk, maar vrijwel nooit relevant noch echt doordacht. De neerbuigende houding ten opzichte van andere wetenschappen past bij een koloniale beweging, maar misstaat een echte wetenschap.

LITERATUUR

Kremer, M. (1996) *Integrating behavioral choice into epidemiological models of aids*. *The Quarterly Journal of Economics* 111(2), 549–573.

Landsburg, S. (2007) *More Sex is Safer Sex: The Unconventional Wisdom of Economics*. New York: Free Press.